

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПЕРЕЯСЛАВ-ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ»
ЗАХІДНОЧЕСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ У М. ПЛЗЕНЬ
(ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI)**

**ЗБІРНИК ТЕЗ
ІІІ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ
«МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ І
ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВО:
ТОЧКИ ДОТИКУ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ»**

Переяслав – 2020

УДК 81'25:316.77
М58

Рекомендовано до друку вченою радою ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди» (протокол № 7 від 11 лютого 2020 року)

Міжкультурна комунікація і перекладознавство: точки дотику та перспективи розвитку : тези III Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Переяслав, 16 березня 2020 року) / Гол. ред. К. І. Мізін; ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди». – Переяслав, 2020. – 230 с. (Електронна книга).

Редакційна колегія: К.І. Мізін, д-р філол. наук, проф. (гол. ред.), Л.П. Летюча, канд. філол. наук, доц. (заст. гол. ред.), Н.В. Швець, канд. філол. наук (відп. ред.).

До збірника увійшли тези доповідей, які стали предметом обговорення учасників III Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Міжкультурна комунікація і перекладознавство: точки дотику та перспективи розвитку» у м. Переяслав-Хмельницький 16 березня 2020 року. Тези конференції надруковані українською, німецькою, англійською, французькою мовами та розподілені у збірнику за секціями, що заявлені у програмі конференції.

Розраховано на наукових працівників, викладачів, аспірантів, студентів філологічних спеціальностей.

Crosscultural communication and translation studies: common issues and development prospects : the third International scientific and practical Internet conference proceedings (Pereiaslav, March 16, 2020) / Ed. by K.I. Mizin; SHEE «Pereiaslav-Khmelnytskyi Hryhorii Skovoroda State Pedagogical University». – Pereiaslav, 2020. – 230 p. (Digital book).

This volume includes proceedings of the third International scientific and practical Internet conference «Crosscultural communication and translation studies: common issues and development prospects», which took place in Pereiaslav on the 16th of March 2020. The proceedings are published in Ukrainian, German, English and French, they are grouped according to the conference workshops.

This book is presented for scholars, lecturers, post-graduate students and Philology students.

Відповідальність за достовірність викладених у публікаціях фактів, а також за можливі огріхи щодо технічного оформлення цих публікацій несуть їхні автори.

УДК 81'25:316.77
М58

© ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди», 2020

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ №1. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ	9
<i>Лисанець Ю.</i> Розвиток пацієнтоцентричної моделі спілкування у літературно-медичному дискурсі ХХ століття	8
<i>Савчук В.</i> Специфіка організації інтонаційної шкали комунікативних ходів у президентських промовах присвячених військовим конфліктам та операціям	11
<i>Семашко Т.</i> Етнокультурні стереотипи у контексті міжкультурної комунікації	14
<i>Швець Н.</i> Lexical Groups Motivation: Combining Perspectives.....	17
<i>Ямшинська Н.</i> Community Globalization and Linguistic Tolerance	18
СЕКЦІЯ №2. ПЕРЕКЛАД ЯК СПОСІБ І ФОРМА МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ	21
<i>Банах Н.</i> Особливості перекладу як різновиду міжмовної комунікації	21
<i>Воробйова В.</i> Особливості перекладу на слух.....	23
<i>Дідик С.</i> Переклад як спосіб і форма міжкультурної комунікації.....	26
<i>Доброскок В.</i> Переклад як одна з важливих форм міжкультурних взаємин	28
СЕКЦІЯ №3. ПРОБЛЕМИ РІЗНОЖАНРОВОЇ МІЖМОВНОЇ КОМУНІКАЦІЇ В КОНТЕКСТІ ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА	31
<i>Князь Т.</i> Функціонування фразеологізмів у медійному дискурсі в аспекті міжкультурної комунікації.....	31
<i>Коломєєць О.</i> The Advertising Text in the Theory of Mass Communication.....	33
<i>Мізін К.</i> Архаїчна меліоративність української лексикографії як проблема перекладу.....	35
<i>Шамбір А.</i> Лексико-стилістичний аналіз промов британського прем'єр-міністра Бориса Джонсона.....	37
СЕКЦІЯ №4. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ І ПРАКТИКИ ПЕРЕКЛАДУ	40
<i>Безвесільна Н., Дудка Л.</i> Le Tourisme et la Traduction	40
<i>Бойко Ю.</i> Гендерне перекладознавство як сучасний напрям лінгвістичних студій	41
<i>Гром Т.</i> Особливості перекладу багатозначних слів	44
<i>Зелінська А.</i> Використання інформаційно-комунікаційних технологій у перекладознавчій діяльності	46
<i>Іванова Ю.</i> Мовні реалії як вербальне вираження специфічних рис культур.....	50
<i>Карпик М.</i> Особливості та проблеми перекладу німецькомовної фахової термінології.....	53
<i>Кириленко Т.</i> Особливості перекладу сучасного науково-технічного терміну.....	54

<i>Склярєнко О.</i> Der Übersetzungsprozess und seine Besonderheiten	56
<i>Степанковська А.</i> Когнітивні чинники вибору перекладацьких стратегій	58
<i>Федорова О.</i> Специфіка передачі статусно-вікових конотацій при перекладі гендерно-маркованих назв осіб англійської мови	60
СЕКЦІЯ №5. СОЦІОЛІНГВІСТИЧНІ ТА ЛІНГВОКОГНІТИВНІ ЗАСАДИ ПЕРЕКЛАДУ	64
<i>Коростенки Й.</i> Некоторые вопросы формирования концептуальной метафоры	64
<i>Кришталюк А.</i> Translation Process and Conceptual Blending	65
<i>Лобачук І., Малінка О.</i> Prototype Effects in Cognition	67
<i>Макарова А.</i> Лексичні трансформації у статуті ООН	68
СЕКЦІЯ №6. ПИТАННЯ ХУДОЖНЬОГО Й ГАЛУЗЕВОГО ПЕРЕКЛАДУ	71
<i>Аль-Бухаїсі Л.</i> Англійські прислів'я та приказки з позиції перекладу	71
<i>Борисова Н.</i> Зображення часу і простору у повісті П. Треверс «Mary Poppins»	73
<i>Василенко І.</i> Питання актуальності фахового перекладу в сучасних умовах	76
<i>Галайбіда О.</i> Відтворення композитних прикметників на позначення кольору в українськомовних перекладах прозових творів Рея Бредбері	79
<i>Гребіневич Т.</i> Особливості вживання фразеологізмів у романі Сідні Шелдон «If Tomorrow Comes»	81
<i>Гура К.</i> Інтертекстуальність в оригіналі та перекладі (на матеріалі х/ф «Deadpool»)	83
<i>Захарова К.</i> Роль та значення французької мови у юридичному перекладі	85
<i>Зубцова А.</i> Особливості перекладу текстів англійськомовних пісень	87
<i>Кириляк К.</i> Мовностилістичні засоби вираження емоцій в художньому дискурсі (на матеріалі роману Джорджо Мойєс «Me before you»)	90
<i>Ковальчук М.</i> Особливості художнього перекладу	92
<i>Кононенко І.</i> Реалізація гумору при перекладі кінотекстів	94
<i>Костик Є.</i> Відтворення стилістичних фігур українською в художньому творі Оскара Вайлда «The Selfish Giant»	97
<i>Лаптінов М.</i> Characteristic Features of Science-technical Terminology Rendering from English into Ukrainian	100
<i>Летючая Л.</i> Соціальна метафора со сферой-мишенью Выборы президента Украины 2019 года	102
<i>Литвин І.</i> Проблеми польсько-українського перекладу: заміна слова словосполученням	107
<i>Лонська Л.</i> Арештантська лексика в'язнів НКВД у романі Івана Багряного «Сад Гетсиманський»	110

<i>Маринич Н.</i> Опозиція концептів «Good» і «Evil» у творі Р. Дала «Charlie and Chocolate Factory»	113
<i>Маринич Т.</i> Специфіка ідіодискурсу Л. Керролла (на матеріалі повісті-казки «Alice in Wonderland»).....	115
<i>Пенькова А.</i> Відтворення okazіоналізмів у перекладах англомовної науково-фантастичної літератури.....	117
<i>Рудюк О.</i> Okазіональне словотворення у фентезійних творах (на матеріалі «Tales from the Perilous Realm» Дж. Р. Р. Толкіна).....	120
<i>Сердюк Н.</i> Порівняльно-зіставний аналіз вираження заперечення в романі Дж. К. Роулінг «Harry Potter and the Half-Blood Prince» та його перекладі українською.....	121
<i>Сога Л.</i> Особливості художнього стилю як одного з елементів мовної структури	124
<i>Стрижко І.</i> To the Question of Polysemy and Translation of IT Terms from English into Ukrainian	126
<i>Сухоніна К.</i> Мовлення персонажа як спосіб створення його образу (на матеріалі х/ф Murder on the Orient Express).....	128
<i>Філоненко Б.</i> Перекладацька майстерність В. Митрофанова (на прикладі оповідання «Пригоди Тома Соєра»).....	131
<i>Фурман А.</i> Структура та тематика авторських неологізмів у романах Дж. К. Роулінг про Гаррі Поттера	133
<i>Христич Н.</i> Переклад назв французьких комедій англійською та українською мовами.....	136
<i>Хрін І.</i> Особливості перекладу англомовної економічної літератури.....	139
<i>Цапук Г.</i> Топоніми в романах В. Вульф «Mrs Dalloway» та «Orlando».....	141
<i>Цепенюк Т.</i> Translating Medical Eponyms	144
<i>Чумак Г.</i> Особливості відтворення концепту «КОХАННЯ» у перекладах любовних романів	146
<i>Шабінський М.</i> Морфологія рекламного тексту як проблема перекладознавчого характеру	148
<i>Швець О.</i> Стилiстичні функції невлаcне прямої мови при перекладі	151
<i>Шитлюк О.</i> Українізація діалектичного мовлення Гегріда у серії романів «Гаррі Поттер» (на основі перекладу В. Морозова).....	153
<i>Юр'єва Н.</i> Les spécificités de la traduction de matériels des technologies de pointe.....	155
СЕКЦІЯ №7. ПРОБЛЕМИ ВІДТВОРЕННЯ ЛІНГВОКУЛЬТУРНОЇ ТА ЕТНОУНІКАЛЬНОЇ СЕМАНТИКИ	158
<i>Гапоненко О.</i> Походження та переклад запозичень у сучасній англійській мові	158
<i>Головень А.</i> Realia français et le probleme de leur traduction	161
<i>Деменчук О.</i> Лексика ментальних розладів у зіставно-типологічній перспективі.....	163
<i>Дягілева Ж.</i> Вербалізація аномальних явищ у німецькій мові	165

<i>Заболотна Т.</i> Фразеологічні одиниці з етноунікальним маркером в оригіналі та перекладі	167
<i>Зозуля Н.</i> Лингвокультурная специфика русской материнской поэзии	169
<i>Зосімова О.</i> Англійська лексика сфери освіти в українському перекладі американської комедії "Freaky Friday"	172
<i>Колесник О.</i> «Анатомія» мовного моделювання.....	174
<i>Мамедова А.</i> Лирика Сергея Есенина: особенности отображения лингвокультурной специфики при переводе на немецкий язык	178
<i>Марченко Т.</i> Праслов'янський суфікс * таць у сучасних слов'янських мовах	180
<i>Савчук О.</i> Стратегії експонування лінгвокультурних домінант у перекладацьких практиках	182
<i>Слива Т.</i> Лингвокультурные особенности формирования образных значений лексем	185
<i>Смольницька О.</i> Персоналія святого як маскулінний символ на прикладі вибраних ірландських народних балад (на матеріалі оригіналів і власних поетичних перекладів): лінгвокультурний дискурс.....	187
<i>Шемуда М.</i> Граматичні трансформації при перекладі роману Дж. Селінджера «The Catcher in the Rye»	191
<i>Школяренко В.</i> Універсальні чинники становлення фразеологічного складу німецької мови VIII-XVII століть	193
СЕКЦІЯ №8. ЛІНГВОКУЛЬТУРНИЙ КОНЦЕПТ ЯК ПРОБЛЕМА ПЕРЕКЛАДУ	
<i>Жданюк І.</i> Проблеми перекладу «культурологічних лакун» в суспільно-політичних новинах	196
<i>Павлюк О.</i> Фразеологічне представлення концептів <i>pleur</i> та <i>плач</i> у французькій та українській мовних картинах світу (перекладознавчий аспект)	198
СЕКЦІЯ №9. ЛІНГВОДИДАКТИЧНІ ПИТАННЯ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ І ПЕРЕКЛАДУ	
<i>Доброштан Т.</i> Особливості освоєння та перекладу безеквівалентних мовних одиниць: на прикладі російської мовної системи	202
<i>Іваницька Н.</i> Формування іншомовної писемної компетентності студентів-філологів	204
<i>Іваницька Н.</i> Автолінгводидактична діяльність студентів у процесі вивчення філологічних дисциплін.....	207
<i>Левенок І.</i> Міжкультурна комунікація як складник формування українськомовної професійної компетентності іноземних студентів медичних спеціальностей	210
<i>Личук С.</i> Вплив провідних факторів на формування мовленнєвої компетенції у говорінні іноземних студентів.....	212
<i>Марченко Н.</i> Übungssystem für die Bildung der Grammatischen Kompetenz im Daf-Unterricht.....	214

<i>Ольховська А.</i> Нові тенденції в сфері перекладацьких технологій: вплив на підготовку майбутніх перекладачів.....	217
<i>Танана С.</i> Основні аспекти професійно-мовленнєвої підготовки фахівця з перекладу.....	219
<i>Тихонова І.</i> Щодо формування компетенції в говорінні у процесі підготовки майбутніх фахівців морської галузі.....	221
<i>Федюк Д.</i> Фразові дієслова у системі навчання англійської мови.....	223
<i>Чудійович Т.</i> Комунікативний ефект транскреації в аспекті міжмовної та міжкультурної інтерації.....	225
<i>Швець Т.</i> Формування навичок перекладу науково-технічних текстів як складова професійної підготовки перекладача.....	227

запам'ятовують такі слова, шукають еквіваленти (пояснення) у рідних мовах, намагаються уживати їх під час спілкування.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бархударов, Л. С. (1975). *Язык и перевод (вопросы общей и частной теории перевода)*. Москва: Международные отношения.
2. Верещагин, Е. М., Костомаров, В. Г. (1976). *Язык и культура. Лингвострановедение в преподавании русского языка как иностранного*. Москва: Русский язык.
3. Комиссаров, В. Н. (1990). *Теория перевода*. Москва: Высшая школа.
4. Прохоров, Ю. Е. (2008). Россия. Большой лингвострановедческий словарь. Москва: АСТ-ПРЕСС КНИГА.
5. Федоров, А. В. (1980). *Основы теории перевода (лингвистические проблемы)*. Москва: Высшая школа.
6. Хамидова, Т. М. (2013). *Безэквивалентная лексика и фразеология русского языка и способы их передачи в таджикском языке*. (Автореф. дис. канд. филол. наук). Душанбе.

Наталія Іваницька
(Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ)

ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ ПИСЕМНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ-ФІЛОЛОГІВ

Формування іншомовної компетентності, у тому числі й професійно-орієнтованої, охоплює такі види іншомовленнєвої діяльності, як читання, говоріння, аудіювання та письмо. Відповідно іншомовленнєву компетентність формує органічне поєднання різноаспектних навичок та умінь, які спрямовано в площину як усного, так і писемного мовлення. Однак тоді як навчання усної комунікації посіло належне місце в організації викладання іноземної мови, писемне мовлення як творчий, продуктивний вид мовленнєвої діяльності тривалий час розглядали допоміжним засобом оволодіння іноземномовними навичками. Це спричинилося до того, що письму не приділяли належної уваги ні в змістовому компоненті навчання іноземної мови, ні в самій методиці викладання цього предмету. Основним аргументом, що висували не на користь писемної комунікації, був вужчий порівняно з усним мовленням ступінь поширення писемного мовлення в побутових ситуаціях, а отже й нижчий ступінь необхідності оволодіння іншомовленнєвими писемними навичками. Уважалося, що справжніх письмових ситуацій на іноземній мові не так багато, а тому доцільно обмежити формування комунікативної компетенції в цій галузі групою потенційно важливих навичок писемного спілкування.

Крім об'єктивних факторів, які спричинили зниження уваги до формування іншомовних писемних навичок, існує й низка суб'єктивних. Зокрема, студенти, для яких співпраця з викладачем на аудиторних заняттях є обмеженою,

відчувають, що виконання письмових завдань в аудиторії є марною тратою часу, оскільки в більшості з них домінує бажання оволодіти передусім усним мовленням, і тому вектор їхньої мотивованої діяльності мимоволі спрямовано саме у сферу усного спілкування (Іваницька, 2015).

Не можна залишити поза увагою і той факт, що письмові роботи як результат іншомовленнєвої писемної діяльності вимагають чимало часу для їхньої перевірки, що створює для викладача додаткові сумніви щодо доцільності заглиблення у сферу писемного мовлення й висуває нові аргументи на користь пріоритетності усної комунікації.

Проте останнім часом у методичній науці помітна тенденція до відродження писемного мовлення, зумовлена новими дослідженнями в галузі лінгвістики, лінгвокраїнознавства, психолінгвістики, а також суттєвими змінами в суспільстві та появою нових засобів масової комунікації. Розширення комп'ютерних мереж, використання електронної пошти висуває потребу в оволодінні писемним мовленням як одним із найактуальніших засобів спілкування людства. Відповідно необхідність писемної компетентності не може не знайти відображення в організації навчального процесу з іноземної мови, що вимагає нових та вдосконалення вже існуючих методів та форм навчання цього виду мовленнєвої діяльності. Не менш важливим моментом у цьому зв'язку є також усвідомлення самими викладачами того факту, що писемне мовлення є невід'ємним і важливим складником іншомовленнєвої компетентності сучасних філологів. Зарубіжні методисти на підтвердження цієї думки висувають ряд переконливих аргументів (Андрійко, 2001).

Зокрема відомо, що навчання іноземної мови не завжди відбувається в іншомовному середовищі, що, безсумнівно, ускладнює процес оволодіння мовою. За таких умов писемне мовлення виступає ефективним засобом поглибленого вивчення мови, оскільки акту писемного викладу думок передусе процес їхнього оформлення у внутрішньому мовленні. Усне спілкування оперує подібним мовленнєвим механізмом, проте письмове мовлення завдяки своїй уповільненості забезпечує можливість безпосереднього перебігу внутрішнього мовлення на тій мові, якою пише студент. Працюючи над іншомовним письмовим текстом, студент навчається активно мислити на мові оригіналу й у такий спосіб створює своє власне іншомовне оточення.

Писемне мовлення також є засобом формування іноземної соціокультурної компетенції, яка передбачає знання національної культури народу-носія мови. Зрозуміло, що письмова комунікація відображає певні реалії, звичаї, традиції та мовленнєвий етикет країни, а отже безпосередньо формує фонові знання студентів (*background knowledge*), необхідні їм для розвитку відчуття мови.

У сучасній зарубіжній методиці викладання писемного мовлення існують три підходи до організації навчання писемномовних навичок: директивний, текстуальний та процесуальний (Андрійко, 2001). Кожен із цих підходів, володіючи певним арсеналом методичних засобів, форм та прийомів, має свої переваги та недоліки. Так, директивний підхід ґрунтується на цілеспрямованому управлінні писемномовною діяльністю, яке здійснює викладач. За такого навчання викладач координує відбір тематичного матеріалу

та забезпечення змістової та мовної презентації письмових робіт. Формування писемномовних навичок і вмінь студентів здійснюється поетапно, починаючи зі звуко-буквенних відповідностей конкретної мови, орфографічних вправ, трансформації лексико-граматичних структур і закінчуючи продуктивними видами письма. За такою методикою навчання писемного мовлення відбувається на основі тексту-зразка, який є засобом для досягнення мети – безпомилкового виконання подібних завдань. Характерно, що такий підхід до навчання писемного мовлення обмежує залучення до писемномовної діяльності студентів із низьким рівнем сформованості інших навичок комунікації.

Текстуальний підхід до навчання іншомовного писемного мовлення передбачає насамперед аналіз логіко-композиційної структури різних за комунікативною метою типів текстів і засобів їхнього творення та формування на цій основі навичок продуктивної писемномовної діяльності. Характерною рисою даного підходу є професійна спрямованість оволодіння навичками письма, які будуть потрібні студентам в їхній майбутній професії. З огляду на це значна роль в організації навчання відведена підбору тестового матеріалу, який повинен містити лексико-граматичні структури професійного характеру. Для прихильників текстуальної методики пріоритетними є колективні форми організації навчального процесу, причому колективну роботу використовують в процесі виконання різних завдань, включаючи і породження власних текстів.

Процесуальний підхід до навчання іншомовного писемного мовлення має на меті сформувані загальні навички продуктивного осмисленого писемного висловлювання. Відповідно до цієї теорії писемне мовлення виступає як багаторівневий процес, що охоплює планування змісту тексту, оформлення цього змісту мовними засобами та контроль написаного. Таке навчання писемного мовлення передбачає наявність продуктивних навчальних ситуацій, метою яких є не репродукування чужих текстів, а створення власних. У зв'язку з цим мовні одиниці як засоби оформлення власних думок вивчають не в системі, а в контексті написаного.

Результати писемного мовлення при процесуальному підході розглядають не як кінцевий продукт діяльності студентів, а як початковий варіант, який потребує подальшого корегування та вдосконалення на рівні самостійного аналізу.

В умовах наших вишів існує можливість використовувати різні підходи до навчання писемного мовлення. Їхній вибір залежить від багатьох чинників, основними з яких є, безперечно, характер професійної підготовки фахівців, рівень шкільної іншомовленнєвої підготовки студентів, кількість годин, відведена на вивчення іноземної мови, та цілі, що ставить викладач у навчанні.

ЛІТЕРАТУРА

1. Андрійко, І.Ф. (2001). Зарубіжні методичні концепції навчання іншомовного писемного мовлення та їх застосування в українських вищих навчальних закладах. *Іноземні мови*, 3, 22-25.
2. Ivanytska, N. Correlation between Translation and Linguistic Studies: Current Approaches. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного*